

Vec C-472/08

Alstom Power Hydro

proti

Valsts ieņēmumu dienests

(návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Augsts Tiesas Senāts)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Šiesta smernica o DPH – článok 18 ods. 4 – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca trojrovnú premlčiaciu dobu na vrátenie nadmerných odpisov DPH“

Abstrakt rozsudku

Daňové ustanovenia – Harmonizácia právnych predpisov – Dane z obratu – Spoločný systém dane z pridanej hodnoty – Odpočet dane zaplatenej na vstupe – Vrátenie nadmerného odpisu

(Smernica Rady 77/388, článok 18 ods. 4)

Článok 18 ods. 4 šiestej smernice 77/388 o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje právna úprava členského štátu, ktorá stanovuje trojrovnú premlčiaciu dobu na podanie žiadosti o vrátenie nadmerných odpisov dane z pridanej hodnoty neoprávnene vybraných daňovou správou tohto štátu.

Takáto lehota nemôže sama osebe v praxi znemožniť výkon práva na odpočítanie dane alebo ho neprimerane sťažiť, keďže táto doba v zásade umožňuje každému primerane obozretnému daňovníkovi riadne uplatniť svoje práva, ktoré vyplývajú z právneho poriadku Únie.

(pozri body 20 – 22 a výrok)

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 21. januára 2010 (*)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Šiesta smernica o DPH – článok 18 ods. 4 – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca trojrovnú premlčiaciu dobu na vrátenie nadmerných odpisov DPH“

Vo veci C-472/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Augstākās Tiesas Senāts (Lotyšsko) z 23. októbra 2008 a doručený Súdnemu dvoru 4. novembra 2008, ktorý súvisí s konaním:

Alstom Power Hydro

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia E. Levits, A. Borg Barthet, J. J. Kasel (spravodajca) a M. Berger,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteňom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. októbra 2009,

so zreteňom na pripomienky, ktoré predložili:

- Alstom Power Hydro, v zastúpení: V. Gencs, advokát,
- Valsts ieņēmumu dienests, v zastúpení: D. Jakobs a I. Pētersons, splnomocnení zástupcovia,
- lotyšská vláda, v zastúpení: D. Jakobs, K. Drviša a E. Eihmane, splnomocnení zástupcovia,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: H. Walker, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Angiolini, barrister,
- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: A. Sauka a M. Afonso, splnomocnení zástupcovia,

so zreteňom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 18 ods. 4 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Alstom Power Hydro (ďalej len „Alstom“), lotyšskou dcérskou spoločnosťou spoločnosti Alstom Hydro France, a Valsts ieņēmumu dienests (lotyšskou daňovou správou, ďalej len „VID“) vo veci vrátenia nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), ktorú zaplatil Alstom.

Právny rámec

Šiesta smernica

3 § 18 ods. 2 až 4 šiestej smernice stanovuje:

„2. Daňovník realizuje odpôčet dane tak, že odpôčíta z celkovej sumy dane z pridanej hodnoty splatnej v danom období čiastku dane na ktorú sa v tomto období vzťahuje nárok na zníženie dane a ktoré sa môže uplatniť na základe ustanovení odseku 1.

...

3. členské štáty definujú podmienky a postup, za ktorých môže byť zdaniteľná osoba oprávnená vykonať odpôčet dane, ktorý nerealizovala, uplatňujúc ustanovenia v odseku 1 a 2.

4. Kde za dané obdobie oprávnená výška odpôčítanej sumy prevyšuje sumu zdaniteľného plnenia, členské štáty môžu refundovať alebo prenesenie [preniesť – *neoficiálny preklad*] prebytok do nasledujúceho obdobia podľa podmienok, ktoré si určia.

Členské štáty však môžu odmietnuť vrátenie alebo prenesenie rozdielu, ak ide o zanedbateľnú čiastku.“

Vnútroštátna právna úprava

4 Podľa § 12 ods. 10 zákona o dani z pridanej hodnoty (likums par pievienotās vērtības nodokli, *Latvijas Vēstnesis*, 1995, č. 49, ďalej len „zákon o DPH“) môže zdaniteľná osoba požiadať, aby suma DPH zaplatená nedôvodne bola prevedená na platbu iných daní, poplatkov alebo iných daňových povinností splatných voči štátu.

5 Podľa § 12 ods. 11 toho istého zákona má VID od prijatia riadne odôvodnenej žiadosti zdaniteľnej osoby s pripojenými dôkazmi 30 dní na to, aby bol zdaniteľnej osobe vrátený daňový preplatok.

6 § 16 ods. 10 zákona o daniach a poplatkoch (likums par nodokļiem un nodevēm, *Latvijas Vēstnesis*, 1995, č. 26, ďalej len „zákon o daniach a poplatkoch“), uplatniteľného na všetky dane a poplatky, stanovuje, že zdaniteľné osoby môžu podať svoju žiadosť o vrátenie preplatkov na daniach v lehote troch rokov od uplynutia lehoty na zaplatenie týchto daní.

7 § 18 ods. 2 zákona o daniach a poplatkoch zveruje VID úlohu kontrolovať, či bol výpočet uvedených daní a poplatkov zdaniteľnou osobou správne vykonaný a či k ich zaplateniu skutočne došlo. Podľa § 23 ods. 1 tohto zákona, ak kontrola odhalí existenciu porušenia daňových predpisov, VID môže opraviť sumu dlžnej DPH a uložiť pokuty počas doby troch rokov od uplynutia lehoty na zaplatenie tejto dane.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

8 Alstom 7. októbra 2004 podľa § 12 ods. 10 a 11 zákona o DPH požiadal o vrátenie súm, ktoré považoval za nedôvodne zaplatené za obdobie od roku 1998 do 1. októbra 2004.

9 VID rozhodla, že nevráti DPH vo výške 288 184 LVL, a zažala dať ovú kontrolu týkajúcu sa zostávajúcej sumy 31 265 LVL. Vo svojom rozhodnutí VID konštatovala, že Alstom prekročil trojročnú lehotu na podanie žiadostí o vrátenie preplatku na daniach uvedenú v článku 16 ods. 10 zákona o daniach a poplatkoch.

10 Alstom podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu, uvádzajúc najmä, že VID bola povinná uplatňovať článok 18 ods. 4 šiestej smernice, ktorý nestanovuje časové obmedzenie práva požadovať vrátenie preplatku, a že preto nemala právo uplatniť voči nemu premlčaciu dobu stanovenú v článku 16 ods. 10 zákona o daniach a poplatkoch.

11 Keďže jeho žaloba bola zamietnutá v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní, Alstom podal dovolanie pred vnútroštátnym súdom, ktorý predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom zdôrazňuje najmä to, že Lotyšská republika má ako členský štát Európskej únie povinnosť prebrať článok 18 ods. 4 šiestej smernice do svojho vnútroštátneho práva a že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že členské štáty nemôžu, ako v prejednávanej veci, zrušiť právo na vrátenie preplatku DPH.

12 V návrhu na začatie prejudiciálneho konania Augustas Tiesas Senys poznamenáva, že pri preskúmaní žiadostí o vrátenie preplatkov na DPH môže VID pristúpiť ku kontrolám. V takej situácii však musí rešpektovať trojročnú lehotu stanovenú v článku 23 ods. 1 zákona o daniach a poplatkoch. Za absencie premlčacej doby pre právo zdaniteľných osôb žiadať vrátenie nadmerného odpisu DPH, ktorá zodpovedá lehote, počas ktorej má VID právo prijať opravné daňové rozhodnutie v dôsledku kontroly, by VID bola povinná skúmať žiadosti vo všetkých prípadoch. Za takýchto okolností by vnútroštátna právna úprava mohla byť zdaniteľnou osobou zneužitá, ak by zdaniteľná osoba žiadala o vrátenie preplatkov DPH v období, keď už VID nemá možnosť začať kontrolu.

13 Za týchto okolností Augustas Tiesas Senys rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 18 ods. 4 šiestej smernice... vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie odporuje tomu, aby [členský] štát vo svojej právnej úprave stanovil lehotu troch rokov na premlčanie práva na získanie vrátenia preplatku [DPH] (rozdielu medzi vypočítanou daňou a preddavkom na zaplatenú daň)?“

O prejudiciálnej otázke

14 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 18 ods. 4 šiestej smernice má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, ktorá stanovuje trojročnú premlčaciu dobu na podanie žiadosti o vrátenie nadmerných odpisov DPH neoprávnene vybraných daňovou správou tohto štátu.

15 Na úvod je potrebné poznamenať, že hoci je pravda, ako to uvádza Alstom, že článok 18 ods. 4 šiestej smernice výslovne takúto premlčaciu dobu nestanovuje, skutočnosťou zostáva, že táto okolnosť sama osebe neumožňuje prijať záver, že uvedené ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že výkon práva na vrátenie preplatku DPH nemôže byť spájaný s premlčacou dobou.

16 Na jednej strane analogicky s tým, čo platí pre výkon práva na odpočítanie dane, možnosť podať žiadosť o vrátenie nadmerného odpočtu DPH bez akéhokoľvek časového obmedzenia by bola v rozpore so zásadou právnej istoty, ktorá vyžaduje, aby daná situácia zdaniteľnej osoby vzhľadom na jej práva a povinnosti vo vzťahu k danému úradu nemohla byť donekonečna spochybňovaná (rozsudok z 8. mája 2008, Ecotrade, C-95/07 a C-96/07, Zb. s. I-3457, bod 44).

17 Na druhej strane je judikatúrou ustálené, že v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva týkajúcej sa vrátenia neprávom vybraných vnútroštátnych daní je vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva, za predpokladu, že takéto podmienky jednak nie sú menej výhodné ako podmienky vzťahujúce sa na obdobné vnútroštátne žaloby (zásada ekvivalencie) a že jednak nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom Spoločenstva (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudky zo 17. novembra 1998, Aprile, C-228/96, Zb. s. I-7141, bod 18, ako aj z 11. júla 2002, Marks & Spencer, C-62/00, Zb. s. I-6325, bod 34).

18 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, zo spisu nevyplýva a pred Súdny dvorom sa ani netvrdilo, že premlčacia doba stanovená v článku 16 ods. 10 zákona o daniach a poplatkoch nedodržiava túto zásadu.

19 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor uznal, že určenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie je v súlade s právom Únie v záujme právnej istoty, ktorá chráni súčasne daňovníka a dotknutý správny orgán (pozri v tomto zmysle rozsudok Aprile, už citovaný, bod 19 a citovanú judikatúru). Tieto lehoty totiž nemôžu viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie.

20 Pokiaľ ide o otázku, čo treba chápať ako „primeranú“ lehotu, je potrebné pripomenúť tiež to, že Súdny dvor už rozhodol, že dvojročná prekluzívna lehota nemôže sama osebe v praxi znemožniť výkon práva na odpočítanie dane alebo ho neprimerane sťažiť, keďže článok 18 ods. 2 šiestej smernice umožňuje členským štátom vyžadovať, aby zdaniteľná osoba vykonala svoje právo na odpočítanie dane počas rovnakého obdobia ako toho, v ktorom toto právo vzniklo (rozsudok Ecotrade, už citovaný, bod 48).

21 Rovnaký záver je namieste o to viac, pokiaľ ide o trojročnú premlčaciu dobu, aká je uplatniteľná v konaní vo veci samej, keďže táto doba v zásade umožňuje každému primerane obozretnému daňovníkovi riadne uplatniť svoje práva, ktoré vyplývajú z právneho poriadku Únie.

22 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je na položenú otázku potrebné odpovedať, že článok 18 ods. 4 šiestej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje právna úprava členského štátu, ktorá stanovuje trojročnú premlčaciu dobu na podanie žiadosti o vrátenie nadmerných odpočtov DPH neoprávnene vybraných daňovou správou tohto štátu.

O trovách

23 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 18 ods. 4 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje právna úprava členského štátu, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, ktorá stanovuje trojročnú premlčaciu dobu na podanie žiadosti o vrátenie nadmerných odpisov dane z pridanej hodnoty neoprávnene vybraných daňovou správou tohto štátu.

Podpisy

* Jazyk konania: lotyščina.